

UCHWAŁA Nr XL/275/2017
RADY POWIATU KOLSKIEGO
z dnia 30 listopada 2017r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017 – 2019”

Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 3a, art. 9 ust. 1, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t Dz. U. z 2017 r. poz. 1868) oraz art. 180 pkt 1, art. 182 ust. 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn.zm) – **Rada Powiatu Kolskiego uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „**Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017 – 2019**”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kolskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Marek Tomicki

Uzasadnienie
do Uchwały Rady Powiatu Kolskiego
Nr XL/275/2017
z dnia 30 listopada 2017r.

Do zadań własnych powiatu określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą” należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Program zawiera zadania powiatu nałożone cytowaną ustawą, w tym określenie corocznego limitu nowo tworzonych rodzin zastępczych zawodowych. Trzyletni „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017 – 2019” stanowi podstawę budowania efektywnego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie kolskim.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni zasadne.

WICESTAROSTA

Marek Babuszcwski

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XL/275/2017
Rady Powiatu Kolskiego
z dnia 30 listopada 2017r.

**„POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2017 – 2019”**

KOŁO 2017 r.

„Bo małe dziecko bardzo wiele ma pracy, zanim własny dom zrozumie.”

Janusz Korczak

I WSTĘP

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej Powiat zapewnia opiekę i wychowanie m.in. w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą opieki zastępczej zapewniającą dziecku wychowanie w rodzinie, stabilne środowisko wychowawcze, utrzymuje kontakty z rodziną naturalną, traktuje dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej, kształci, rozwija uzdolnienia dziecka, zainteresowania, akceptuje wyznanie religijne.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań, które mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Zadania administracji publicznej w tym zakresie są realizowane we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej zawiera ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 poz. 697 z późn. zm.).

II DIAGNOZA STANU PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POTRZEB OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH W POWIECIE KOLSKIM

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą trwale lub czasowo pozbawionymi opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinną pieczę zastępczą dzielimy na:

- 1) rodziny zastępcze **spokrewnione** (rodzinę tworzą dziadkowie i rodzeństwo dziecka),
- 2) rodziny zastępcze **niezawodowe** (dalsza rodzina i osoby obce),
- 3) rodziny zastępcze **zawodowe** (dalsza rodzina i osoby obce), **w tym zawodowa specjalistyczna oraz zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.**
- 4) **rodzinny dom dziecka** - rodzina, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż ośmioro dzieci.

W rodzinach zawodowych umieszcza się nie więcej niż troje dzieci, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych dopuszczalna jest większa liczba dzieci.

W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego w kwestii powrotu dziecka do rodziny naturalnej, jego przysposobienia lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 1

Rodzinna piecza zastępcza w powiecie kolskim w latach 2013-2016

ROK	2013		2014		2015		2016	
TYP RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
Rodziny spokrewnione	55	72	48	62	54	71	51	70
Rodziny niezawodowe	20	24	15	19	19	23	19	25
Rodziny zawodowe	3	19	3	17	3	15	3	24
RAZEM	78	115	66	98	76	109	73	119

*Źródło: Dane własne PCPR w Kole***Wnioski**

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż utrzymuje się tendencja malejąca liczby rodzin zastępczych, natomiast liczba przebywających w nich dzieci jest wysoka.

W związku z tym konieczna jest kontynuacja realizowanych działań wspierających rodzicielstwo zastępcze oraz intensywna praca w kierunku promocji rodzicielstwa zastępczego, w celu poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych. Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów dla dzieci w starszym wieku i rodzeństw, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Praktykuje się to dlatego, aby nie dopuścić do sytuacji rozdzielenia rodzeństwa, lecz z drugiej strony skutkuje to przebywaniem młodszych dzieci w placówce.

Na przestrzeni lat podejmowano działania mające na celu rozpowszechnienie problematyki rodzicielstwa zastępczego i były to między innymi ulotki promujące rodzicielstwo zastępcze. Oczekiwanym efektem miało być pozyskanie kandydatów do

Tabela nr 4

*Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej
na terenie innych powiatów w 2015 r.*

Forma pieczy zastępczej	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	3
Rodziny zastępcze niezawodowe	5
Rodziny zastępcze zawodowe	3
Pieczą instytucjonalną (placówki opiekuńczo – wychowawcze)	13
Łącznie	24

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Tabela nr 5

*Dzieci z terenu powiatu kolskiego przebywające w pieczy zastępczej
na terenie innych powiatów w 2016 r.*

Forma pieczy zastępczej	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	2
Rodziny zastępcze niezawodowe	5
Rodziny zastępcze zawodowe	2
Pieczą instytucjonalną (placówki opiekuńczo – wychowawcze)	15
Łącznie	24

Źródło: Dane własne PCPR w Kole

Wnioski

Jak wynika z powyższych danych w pieczy instytucjonalnej oraz rodzinnej funkcjonującej na terenie innych powiatów umieszczana jest ograniczona liczba dzieci pochodzących z terenu powiatu kolskiego. Umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej poza powiatem nie jest podyktowane brakiem możliwości zapewnienia tym dzieciom pieczy zastępczej, wynika to natomiast z postanowień Sądu i wymaga zawarcia stosownych porozumień w kwestii finansowania ich pobytu w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

III OSOBY USAMODZIELNIANE

Osobę opuszczającą pieczę zastępczą (rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą) po osiągnięciu pełnoletności nazywamy „osobą usamodzielnianą”.

Osoba usamodzielniana zostaje objęta programem usamodzielnienia, który powinien zawierać sposoby i formy współdziałania i wspierania osoby usamodzielnianej w kontaktach z rodziną i środowiskiem. Program usamodzielnienia określa dalsze plany wychowanka dotyczące edukacji, uzyskania kwalifikacji zawodowych oraz samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Osobom usamodzielnianym udziela się pomocy na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia.

Istotne jest więc motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji i kursów zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

Dane dotyczące pomocy przyznanej osobom usamodzielnianym w latach 2013 – 2016 przedstawia poniższa tabela.

W związku z tym osoby usamodzielniane, po opuszczeniu pieczy zastępczej, częściej decydują się na podjęcie dalszej nauki. Uzyskanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych w przyszłości może pomóc w podjęciu zatrudnienia i poprawienia sytuacji materialno — bytowej wychowanków. Niektórzy wychowankowie korzystają w tym samym czasie z różnych form pomocy.

V CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2017 - 2019

Cel główny:

Celem głównym Programu na lata 2017 - 2019 jest tworzenie warunków do sukcesywnego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie kolskim z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cele szczegółowe:

- Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci w rodzinnych formach opieki.
- Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy instytucjonalnej.
- Pozyskiwanie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- Zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych, w tym zapewnienie dostępu do szkoleń.
- Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków.
- Działania profilaktyczne skierowane do rodzin zastępczych i osób usamodzielnianych.
- Wspieranie funkcjonowania zawodowych rodzin zastępczych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego.
- Praca z rodziną biologiczną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej, a w sytuacji gdy powrót dziecka do rodziny nie jest możliwy, dążenie do przysposobienia dziecka.
- Podniesienie jakości usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Zadania – kierunki działań:

1. Objęcie rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i innych specjalistów w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.
2. Ocenianie sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.
- 3) Ocenianie rodzin zastępczych.
- 4) Umożliwienie bezpłatnego korzystania rodzinom zastępczym ze wsparcia specjalistycznego - psycholog, pedagog, prawnik.
- 5) Zorganizowanie kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze w środowisku lokalnym.
- 6) Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- 7) Kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- 8) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
- 9) Ustanowienie rodzin pomocowych.

VI ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2017 - 2019 są:

- 1) Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
- 2) Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka.
- 3) Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 4) Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- 5) Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- 6) Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem z pieczy zastępczej.

VIII FINANSOWANIE PROGRAMU

Zgodnie z założeniami ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy realizacja zadań z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców.

Samorząd w pełni odpowiada za funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem, w tym również za finansowanie działań z tego zakresu.

Projektowane źródła finansowania Programu:

- środki własne powiatu kolskiego lub powiatu pochodzenia dziecka,
- opłaty rodziców lub osób dysponujących dochodami dzieci za ich pobyt w pieczy zastępczej,
- gmina pochodzenia dziecka (zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej),
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowe wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
- środki finansowe pozyskane z samorządu województwa,
- środki finansowe pozyskane z funduszy unijnych,
- granty konkursowe różnych szczebli pozyskiwane przez powiat lub organizacje pozarządowe.

X ZAKOŃCZENIE

Przedstawiony Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2017 – 2019 wyznacza kierunki działań, które zmierzać mają do wzmocnienia systemu pieczy zastępczej w powiecie kolskim.

Nadrzędnym celem wszystkich działań wskazanych w Programie jest wspieranie procesu wychowania dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz zapewnienie im właściwej opieki w rodzinach zastępczych. Niezmiernie ważne jest dążenie do możliwie najszybszego powrotu dziecka do rodziny biologicznej, natomiast w przypadku niemożności powrotu dziecka do rodziny dążenie do jego przysposobienia.

PCPR w Kole od wielu lat koncentruje się na podejmowaniu różnorodnych działań skierowanych na pomoc dziecku i rodzinie. Podkreślana jest ważność rodziny biologicznej oraz to, że zawsze kiedy istnieje szansa dziecko powinno wrócić do swojej rodziny naturalnej. Program kładzie nacisk na rozwój współpracy między lokalnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, skuteczną pracę z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, skupia się również na wspieraniu rodzin zastępczych i usamodzielniających się wychowanków.

Realizacja Programu wymaga zaangażowania ze strony wielu instytucji, samorządów, władz lokalnych, ośrodków pomocy społecznej, placówek oświatowych i innych, ale przede wszystkim zaangażowania ze strony rodzin zastępczych. Tylko przy pełnej współpracy realizacja programu może przynieść zamierzone rezultaty.